Niina Junttila
Kasvatuspsykologian professori, Opettajankoulutuslaitos, Sote-Akatemia, Turun yliopisto
Kasvatustieteen professori, Opettajankoulutuslaitos, EduRESCUE, Jyväskylän yliopisto
Opetusneuvos, Yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen yksikkö, Opetushallitus
niina.junttila@utu.fi

Lapsen oikeuksien sopimus, 19 artikla

”Sopimusvaltiot ryhtyvät kaikkiin asianmukaisiin lainsäädännöllisiin, hallinnollisiin, sosiaalisiin ja koulutuksellisiin toimiin suojellakseen lasta kaikenlaiselta **ruumiilliselta ja henkiseltä väkivallalta, vahingoittamiselta ja pahoinpitelyltä, laiminlyönniltä tai välinpitämättömältä tai huonolta kohtelulta** tai hyväksikäytöltä, mukaan lukien seksuaalinen hyväksikäyttö, silloin kun hän on vanhempansa, muun laillisen huoltajansa **tai kenen tahansa muun hoidossa**.

[Tällaisten suojelutoimien tulisi tarvittaessa sisältää tehokkaita menetelmiä sosiaalisten ohjelmien perustamiseksi, joiden avulla lasta ja hänestä huolehtivia henkilöitä tuettaisiin, samoin kuin **menetelmiä edellä kuvattujen lasten pahoinpitelytapausten ehkäisemiseksi, tunnistamiseksi, raportoimiseksi, käsiteltäväksi saattamiseksi, tutkimiseksi, hoitamiseksi ja jatkoseurannaksi sekä tarvittaessa oikeuslaitoksen asiaan puuttumiseksi**.”]

Tahallinen ostrakismi eli ulossulkeminen on sosiaalista väkivaltaa, joka aktivoi aivoissa saman alueen kuin fyysinen kipu ja jonka sekä yksilö- että yhteisötason vaikutukset ovat voimakkaita *(esim. Kipling Williams 2007).*

”If no one turned round when we entered, answered when we spoked, or minded what we did, but if every person we met, “cut us dead”, and acted as if we were non-existing things, a kind of rage and impotent despair would ere long well up in us, from which the cruelest bodily tortures would be a relief; for these would make us feel that, **however bad might be our plight, we had not sunk to such a depth as to be unworthy of attention at all.**” *(Williams James, 1890/1950, s. 293-294)*

“Jos sais valita, niin mielummin ottaisin, et joku vaikka hakkais mua, mut silti mulla olis joku kaveri, kun tän, ettei kukaan edes huomaa mua. Mä luulen, ettei mun luokkalaiset ees muista mun nimeä. Tai no. Tiedän. Kun nyt just kävi niin..” *(12-vuotias poika, haastattelu koululla)*

Edellä esitettyyn vedoten ehdotan, **että sosiaalinen väkivalta eli tahallinen ja toistuva toisen henkilön ulossulkeminen, eristäminen tai hänen osallisuutensa mitätöinti** lisättäisiin käsillä olevan rikoslain ”henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten” listalle. (vrt. ”toisen terveyden vahingoittaminen niin, että aiheuttaa toiselle kipua”)

Ilmiö ei ole helposti tunnistettavissa, mutta vakavien ja mahdollisesti etenevään väkivaltaan johtavien vaikutustensa vuoksi olennaisen tärkeä. Sosiaalisen väkivallan sivuuttaminen antaa puuttumattomuudellaan tälle yhteiskunnallisen turvallisuuden ja yksilöiden terveyden ja tulevaisuuden kannalta sangen vahingoittavalle toiminnalle hiljaisen oikeutuksen.